

Valtiovarainvaliokunta 4.4.2017

Kuntien takauskeskus

Heikki Niemeläinen, toimitusjohtaja

Kuntien takauskeskus

- Takauskeskuslailla perustettu laitos, jonka jäsenenä ovat kaikki Manner-Suomen kunnat.
- Tehtävänä on turvata ja kehittää kuntien yhteistä varainhankintaa.
- Notifioitu EU:ssa 2004
- Takaa Kuntarahoitus Oyj:n varainhankinnan, 27 mrd euroa.
- Varainhankinta kanavoituu takauskeskuslain mukaisiin kohteisiin kuntayhteisöissä ja sosiaalisessa asuntorakentamisessa:

”... kansalaisten kannalta välttämättömiä palveluita, jos viimeksi mainittujen palveluiden järjestäminen on paikallisten tai alueellisten olosuhteiden vuoksi tarpeen niiden saatavuuden tai tehokkaan tuottamisen turvaamiseksi...”

Luottokelpoisuus

- Luottokelpoisuus on luotonantajan arvio vastapuolen maksukyvyystä ja -halukkuudesta.
- Kukin toimija arvioi käytettävissä olevan informaation perusteella itsenäisesti.
- Hallituksen esityksessä luottokelpoisuutta ei ole käsitelty ja suunnitellut toimet paineistavat kuntayhteisöjen luottokelpoisuuden.

Riskiluokitus

- Riskiluokituksen antaa sääntelyviranomainen.
- Määrittelee missä määrin luotonantajan on varauduttava velallisen maksukyvyttömyyteen.
  - Kunnilla ja valtiolla riskiluokitus on nolla.
  - Maakuntayhteisöjen riskiluokitusta hallituksen esityksessä ei ole käsitelty.
  - Kuntayhtymien omaisuuden konfiskointi paineistaa kuntien ja Kuntien takauskeskuksen nollariskiluokituksen.

Luottoluokitus

- Velallisen maksukykyisyyttä ja maksuhalukkuutta koskeva riippumattoman ulkopuolisen arvioijan antama arvio.
  - Standard & Poor'sin ja Moodys'sin arviot
    - Suomen valtio AA+/Aa1
    - Kuntien takauskeskus AA+/Aa1
- Hallituksen esityksen vaikutuksia kuntia ja maakuntia palvelevien yhteisöjen luottoluokitukseen ei ole käsitelty.
  - Hallituksen esityksen mukainen kuntien merkityksen heikkeneminen ja toimintatuottojen puolittuminen velkojen jäädessä ennalleen paineistaa Kuntien takauskeskuksen ja Kuntarahoitus Oyj:n luottoluokituksen.

Hallituksen esityksen yleisarviointi

	Riskiluokitus	Luottoluokitus	Luottokelpoisuus
Kunnat	HE: Verokatto käsitelty, omaisuuden suoja käsittelemättä	Ei tarvetta käsitellä	HE: Ei käsitelty
Kuntayhtymät	HE: Verokatto käsitelty, omaisuuden suoja käsittelemättä	Ei tarvetta käsitellä	HE: Ei käsitelty
Maakunnat	HE: Ei käsitelty		
Maakuntien osakeyhtiöt		Ei ilmeistä tarvetta käsitellä	
Maakuntien liikelaitokset		Ei ilmeistä tarvetta käsitellä	
Valtakunnallinen palvelukeskus			
Kuntarahoitus Oyj	HE: Käsittelyssä on viitattu	HE: Ei käsitelty	HE: Ei käsitelty
Kuntien takauskeskus	HE: Käsittelyssä on viitattu	HE: Ei käsitelty	HE: Ei käsitelty
Muut luottolaitokset			

Vaurioarvio

- Pääomahuollon puutteellinen käsittely maakuntauudistuksen yhteydessä voi johtaa tahattomiin vaurioihin päätöksenteossa.
- Vaarassa olevan lainakannan määrä on 37 mrd euroa (kuntayhteisöjen ja sosiaalisen asuntotuotannon lainakanta).
- Vaurion vaihteluväli on 100–500 miljoonaa euroa vuodessa, ja se on riskiluokituksen suhteen pysyvä.

Riskiluokitus

Artikla 115

Saamiset aluehallinnoilta tai paikallisviranomaisilta (*kunnat*)

[-]

2. Saamisia alue- ja paikallisviranomaisilta on käsiteltävä kuten saamisia valtiolta siinä maassa, jonka lainkäyttövallan piirissä ne toimivat, mikäli saamiset eivät eroa toisistaan viranomaisen veronkanto-oikeuden ja **erityisten institutionaalisten järjestelyjen vuoksi, jotka vähentävät maksukyvyttömyysriskiä.** (*Korostus muistion kirjoittajan*)

Artikla 116

Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta (*Kuntien takauskeskus*)

[-]

4. Saamisia julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta voidaan poikkeustapauksissa käsitellä kuten saamisia siltä valtiolta tai niiltä aluehallinnoilta ja paikallisviranomaisilta, joiden lainkäyttöalueella ne toimivat, mikäli kyseisen lainkäyttöalueen toimivaltaisten viranomaisten näkemyksen mukaan saamiset eivät eroa toisistaan riskin osalta valtion tai aluehallinnon ja paikallisviranomaisten antaman asianmukaisen takauksen vuoksi.

Korjaavat toimet: riskiluokitus

- Toimintavaihtoehdot
  - Omaisuusjärjestelyt tehtäisiin käyttö- ja hallinto-oikeuksien piirissä, jolloin tarve omaisuusjärjestelyihin raukeaisi.
  - Omaisuusjärjestelyistä suoritettaisiin korvaus kunnille/kuntayhtymille.
- Omaisuusjärjestelyjen suuruusarvio
  - Pääomien siirtona noin 2 mrd €
  - Vuosittaisena lainana noin 20 milj. €
(Kuntaliiton esityksen kustannusarvio)

Yhteiskunnallinen merkitys ja luottoluokitus

- Kuntien luottokelpoisuuden ja luottoluokituksen keskeisenä ajurina on toiminnan yhteiskunnallinen merkitys.
- Yhteiskunnallisen merkityksen siirtyessä kuntatoimijoiden piiristä maakunnille tulisi maakunnat asettaa kuntia korvaavaan asemaan luottokelpoisuuden ja luottoluokituksen ylläpitämisessä.
- RATKAISU:
Maakunnat tulisi kehittää pääomamarkkinoiden täysivaltaisiksi toimijoiksi, jotta ne kykenevät täydentämään kuntien vähentyneen merkityksen. Oleellista on oikeus omiin varoihin ja riskiluokitus.

Luottoluokitus: S&P

“We could also downgrade MGB if we thought the credit quality of the Finnish local government sector was declining.”

Standard & Poor's Ratings Direct 22.12.2016, s. 2.

- S&P:n tärkein tunnusluku on verotuetujen velkojen (velat + takaukset) suhde toimintatuottoihin.
- Kuntien ja kuntayhtymien verotuetujen velkojen suhde toimintatuottoihin heikkenisi lukemasta 62 prosenttia lukemaan 108 prosenttia.

On pidettävänä ilmeisenä, että näin suuri S&P:n tärkeimmän tunnusluvun heikkeneminen voi johtaa kuntatoimijoiden luottoluokituksen heikkenemiseen.

Luottoluokitus: Moody's

WHAT COULD CHANGE THE RATING – DOWN

Negative pressure on the rating could result from one or a combination of the following:

1. a downgrade in Finland's sovereign rating,
2. a weakening of the ties between the local government sector and the sovereign and
3. a weakening of the MGB Act and the joint guarantee and reduced importance of MGB.

Moody's Credit Opinion 15.6.2016, s. 2

Kuntien merkitys vähenee toiminnan supistumisen ja taloudellisen aseman heikkenemisen myötä. Kuntien heikentyvä luottokelpoisuus muodostaa paineen Kuntien takauskeskuksen ja Kuntarahoitus Oyj:n luottoluokituksille.

Kuntien ja maakuntien yhteisen varainhankinnan turvaaminen ja kehittäminen

- Maakunnat kehitetään täysivaltaisiksi pääomamarkkinoiden toimijoiksi täydentämään kuntien vähenevää roolia.
  - Maakunnille muodostetaan nollariskiluokkaan oikeuttava asema:
    - omat varat
    - omaisuuden suoja
  - Maakunnat Kuntien takauskeskuksen jäsenyhteisöiksi turvaamaan Kuntien takauskeskuksen luottoluokitusta ja edelleen kuntien varainhankintaa.
  - Maakunnat takaamaan kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntayhteisöjen lainakanta soveltuvien osin siirtymäkauden ajaksi.